

درمان ضد رترو ویروس نویسنده: برونر گونکالوس

توسعه‌ی درمان ضد رترو ویروسی (ART) یکی از مهم‌ترین وقایع در تاریخ علم طب بوده است. ART از انواع اصلی درمان برای ایدز (HIV/AIDS) است. ضروری‌ست که این موضوع درک شود که هرچند این نوع درمان روند رشد بیماری ایدز (HIV) را تغییر داده است ولی به علاج بیماری منجر نمی‌شود.

فرمول‌های مختلفی برای ضد رترو ویروس (ART) طراحی شده که در مراحل مختلف چرخه‌ی زندگی HIV عمل می‌کند. گروه اصلی ضد HIV ها موارد زیر هستند: مهارکننده‌ی ترنسکریپتاز معکوس نوکلئوسید/ نوکلئوتیدی، مهارکننده‌ی ترنسکریپتاز معکوس غیر نوکلئوتیدی، مهارکننده‌های پروتئاز و مهارکننده‌های ترکیبی و ورودی. دسته‌ی نوکلئوسیدها اولین گروه ART ها بودند که در اواخر دهه‌ی ۸۰ رشد یافتند. ولی در اواسط دهه‌ی ۹۰، زمانی که اطباء شروع به استفاده از درمان‌های ترکیبی با دو یا تعداد بیشتری دارو کردند بقای از مرگ به طرز معناداری افزایش پیدا کرد. دلیل این‌که این ترکیبات (که کوکتیل نام دارد) مفیدتر از استفاده از یک داروست این است که HIV به سرعت تغییر پیدا می‌کند، به طوری که شدیداً ماهرانه طول دوره‌ی درمان را افزایش می‌دهد. بیش از ۲۰ محصول دارویی تا به حال مجوز دریافت کرده‌اند، که شامل هر دو فرمول ساده و ترکیبی مواد ضد ویروسی هستند.

اساس کشف درمان ضد ویروس بر ارزیابی‌های بالینی، تعداد (بار) ویروس و تعداد CD4+ ها، بنا شده است. این سه عامل مشخص می‌کنند که آیا باید درمان را شروع کرد یا این‌که هنوز می‌توان آن را به تأخیر انداخت. ریسک حاصل از خود ایدز باید در مقابل ریسک حاصل از مسمومیت دراز مدت و مقاومت ویروسی سنجیده شود. درک این مطلب که همه‌ی افراد مبتلا به HIV نیاز به درمان فوری ندارد خصوصاً برای افرادی از سایر فرهنگ‌ها سخت است. از سوی دیگر بعضی از بیماران که از ایدز می‌ترسند ممکن است به همان میزان نیز از درمان ضد رترو ویروسی هم در هراس باشند. آن‌ها گمان می‌کنند حالا که باید دارو مصرف کنند بدین معناست که "به مرگ نزدیک شده‌اند". بدیهی‌ست که این درست نیست. دسته‌ی دیگری از بیماران بر این عقیده‌اند که حالا که آن‌ها ART می‌خورند قادر به کار کردن نخواهند بود و باید به بیمارستان بروند و زمان زیادی را صرف انجام تزریقات کنند. این نیز یک عقیده و تصور اشتباه است. داروهای ضد رترو ویروس شبیه دیگر قرص‌ها هستند و بیماران می‌توانند زندگی‌ای مشابه آن‌چه که پیش از مصرف این داروها داشته‌اند داشته باشند.

ضد رترو ویروس‌های کی باید تغییر کنند؟ این شرایطی‌ست که تقریباً برای ۵۰٪ از بیماران در اولین سال استفاده از دارو اتفاق می‌افتد و سه دلیل اصلی می‌تواند برای آن وجود داشته باشد: اثرات جانبی حاد (مانند اسهال شدید، پلی نوروپاتی، کم‌خونی شدید، ورم لوزالمعده)، و در دیگران عدم موفقیت درمان ویروسی و مسمومیت دراز مدت.

هرچند که آشنایی با داروهای ضد رترو ویروس (ART)ها درمان HIV و ایدز AIDS را تغییر داده، و باعث افزایش طول عمر بسیاری از مبتلایان شده، ولی هزینه‌ی آن مانعی برای دسترسی به گسترش جهانی آن می‌شود. بر طبق آمار سازمان جهانی ایدز UNAIDS در سال ۲۰۰۶، حدود ۳۹.۵ میلیون نفر در جهان به HIV مبتلا بودند، که درصد زیادی از آن‌ها در کشورهای کم درآمد زندگی می‌کنند. تنها درصد کمی از این بیماران در حال استفاده از ضد رترو ویروس (ART) هستند. اگر افرادی که با HIV/AIDS زندگی می‌کنند به درمان ضد رترو ویروس دسترسی نداشته باشند عمر متوسط آنان بسیار کوتاه خواهد بود.